

Tekniska verken i Linköping AB (publ)

Särredovisning va-verksamheten

Verksamhetsåret 2023

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Tekniska verken i Linköping AB (publ) äger och driver va-verksamhet inom sitt affärsområde Vatten och avlopp. Till den del affärsområdet bedriver monopolverksamhet är företaget huvudman enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster vars intäkter, kostnader, fordringar och skulder med mera särredovisas i denna rapport. Rapporten fastställs av affärsområdeschefen och kan erhållas efter förfrågan.

Året som gått

Under året producerades 14,1 miljoner kubikmeter vatten (14,1) och behandlades 17,9 miljoner kubikmeter avloppsvatten (15,4). Såld volym dricksvatten uppgick till 12,2 miljoner m³ (12,4) vilket ger en debiteringsgrad på dricksvatten på ca 86 % (88%). Även om debiteringsgraden har minskat de senaste åren, så är den en av de högsta i branschen.

I snitt är brukningsavgifterna höjda med 6% från 1 januari 2023. Prishöjningen ihop med något lägre försäljningsvolym ger en ökning av brukningsavgifterna med 14,6 mnkr.

Under året har priset på både kemikalier (2,6 mnkr) och el (1,6 mnkr) ökat. Totalkostnaden för reparationer och underhåll är 7 mnkr lägre än föregående år tack vare att det inte varit lika mycket åtgärder på ledningsnätet (+12 mnkr), medan det har varit kostnadsökningar för material i produktion.

Köp av tjänst från staberna har ökat under året med 10,1 mnkr. Det är främst IT och verksamhetsutveckling som har ökat. En del beror på att ett nytt faktureringsystem har dirfats, men även att vakanser tillsatts. Medelantalet anställda år 2023 var 85 st och 2022 81 st.

Delprojektet i NyFar "nytt biologiskt behandlingssteg på avloppsreningsverket" är i slutskedet och beräknas tas i drift våren 2024.

Arbetet har under året har fortgått med projekt för utbyte till nytt scadasystem för produktionsanläggningarna. Även detta projekt beräknas driftsättas våren 2024

VA-ledningsnäten förnyades under året för sammanlagt ca 56 mnkr (28 mnkr). Det har varit stora prisökningar på material, bränsle och tjänster. Prioriteringar i form av omfördelningar mellan lagstyrda investeringar och förnyelseinvesteringar på ledningsnätet gjordes för att kompensera kostnadsökningarna. Ett större enskilt förnyelseprojekt Bjärka-Säby på börjades (8 mnkr). Exploateringsinvesteringar uppgår under året till 46 mnkr (54 mnkr). Största exploateringen är utbyggnaden till Ekängen på 22 mnkr. Den vikande bostadsmarknaden syns även på anläggningsavgifterna brutto som uppgår till knappt 19 mnkr (37 mnkr).

Framtida utmaningar

Vi ser ett branschgemensamt behov av satsningar med investeringar pga klimatanpassning inom dagvattenområdet. Ytterligare krav på rening av förorenat dagvatten kan komma och medför i så fall utbyggnadsbehov inom verksamheten. Därutöver tillkommer behov i takt med att Linköping växer och förtätas.

Ett stort kommande projekt som har betydelse för verksamheten är utformning av Ostlänken. Det kommer att innebära omfattande flytt av huvudledning för både spill- och vattenledningsnätet.

Kommande år innebär även omfattande VA-projekt på landsbygden.

Med ett åldrande ledningsnät är det sannolikt att kostnaderna för drift- och underhållsåtgärder fortsätter att öka samtidigt som behovet av förnyelseinvesteringar ökar. Även kraven på realtidsinformation om flöden, tryck, kvalitet etc. ute på ledningsnäten förväntas öka.

Omvärldsläget ställer högre krav på höjd säkerhetsnivå såväl i form av skydd av anläggningar som personal och IT-säkerhet.

I det kommande avloppsdirektivet föreslås det betydligt hårdare krav på utsläppshalter av näringsämnen samt provtagningar och rening av mikroförroreningar, vilket skulle innebära framtida utmaningar för reningsverket både när det gäller kostnader och ytbehov.

Inom dricksvattenområdet innebär den ökade grumligheten i råvattnet att vi kommer behöva komplettera Berggårdens vattenverk med ytterligare ett reningssteg. Förekomst av PFAS i råvatten och dricksvatten är en utmaning inom branschen, men med den kunskap och de krav som finns idag klarar krävs inga ytterligare åtgärder vid våra vattenverk.

Investeringsfond (NYVA) Utbyggnad av vattenförsörjning

Linköpings två vattenverk, Berggårdens vattenverk med Motala Ström som råvattentäkt och Råberga vattenverk med Stångån som råvattentäkt har inom ramen för projekt NYVA under åren 2012-2016 förstärkts. Detta för att möta kraven hos en växande stad och säkerställa en framtida dricksvattenförsörjning med tillräckligt hög leveranssäkerhet. Total investering uppgick till 194 mnkr.

För att finansiera investeringen som gjordes under åren 2012-2016 för att säkra Linköpings framtida dricksvattenförsörjning, har avsättning till investeringsfond skett med totalt 193 mnkr brutto under åren 2007-2016. Under 2023 har 7,4 mnkr återförts i takt med årets avskrivningar. Fonden uppgår per 2023-12-31 till 130,8 mnkr.

Investeringsfond för att klara miljötillstånd/läkemedelsrening på reningsverket

Åren 2014/2015 genomfördes åtgärder för att öka kvävereningen på avloppsreningsverket. Under främst 2016-2017 utfördes sedan genomförandefasen av utbyggnaden för läkemedelsrening (även viss del 2018). 43 mnkr har under åren brutto avsatts till investeringsfond för nytt miljötillstånd/läkemedelsrening. 2,8 mnkr har under 2023 återförts i takt med årets avskrivningar. Fonden uppgick därmed per 2023-12-31 till 26,8 mnkr.

Investeringsfond (NyFar) Utbyggnad av avloppsvattenrening

En förstudie avseende Linköpings framtida avloppsrening (projektnamn NyFar) påbörjades under 2017. Förstudien har pekat ut ett antal åtgärder som kommer att behöva genomföras för att möta att Linköping växer, att miljökraven och säkerhetskraven på verksamheten höjs och att klimatförändringar ställer krav på anpassning av avloppsanläggningarna. Kapacitetsutbyggnader liksom utbyggnader med ny eller kompletterande teknik avses utföras under ett antal år (2018-2026) inom ramen för projekt NyFar. Den fördjupad förstudien har fortgått parallellt med att den första utbyggnadsetapperna som påbörjas 2019.

Totalt har ca 145 mnkr brutto avsatts under åren 2017-2021 till investeringsfond för Utbyggnad av avloppsvattenrening, projekt NyFar. Hösten 2023 gjordes en bedömning att maximalt 117,9 mnkr är möjligt att fondera till NyFar enligt lagen. Därför har 27,3 mnkr av tidigare års fonderingar återtagits under året. 0,8 mnkr har återförts i avskrivningar. Per 2023-12-31 uppgår fonden till 115,8 mnkr.

Flerårsöversikt

Belopp i mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Omsättning	322	302	274	247	250
Rörelsens kostnader	-312	-297	-269	-242	-244
Rörelseresultat	9	5	5	5	7
Finansnetto	-9	-5	-5	-5	-7
Årets resultat	0	0	0	0	0
Balansomslutning	1357	1285	1212	1181	1131
Förändring investeringsfond	-38	-11	10	28	14
Producerat dricksvatten milj m ³	14,1	14,1	14,1	14,0	13,7
Behandlat avloppsvatten milj m ³	17,9	15,4	15,6	14,9	15,3

Årets resultat

Årets underuttag för balansering är 27,2 mnkr. Upplösning av investeringsfonder uppgår till 11,1 mnkr. Under året har 27,3 mnkr från tidigare fonderingar till NyFar återtagits. Tidigare års förlust på 11,2 mnkr har redovisats genom resultaträkningen. Sammantaget ger detta ett nollresultat för 2023.

Liselott Myrbråten
Affärsområdeschef Vatten och avlopp

Resultaträkning

<i>Belopp i tkr</i>		2023	2022
Nettoomsättning	1	320 135	300 877
Övriga rörelseintäkter		1 560	1 029
		<u>321 695</u>	<u>301 906</u>
Rörelsens kostnader			
Energi, råvaror och material		-20 062	-17 505
Övriga externa kostnader	2	-149 696	-144 859
Personalkostnader		-74 652	-68 550
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	3	-67 881	-65 743
Rörelseresultat		<u>9 404</u>	<u>5 249</u>
Resultat från finansiella poster			
Räntekostnader och liknande resultatposter, övriga	4	-9 404	-5 249
Årets resultat		<u>0</u>	<u>0</u>

Balansräkning

<i>Belopp i tkr</i>		2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Licenser	5	—	—
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	6	65 196	68 554
Maskiner och andra tekniska anläggningar	7	1 080 155	1 045 294
Inventarier, verktyg och installationer	8	15 857	10 065
Pågående nyanläggningar		135 168	99 112
		1 296 376	1 223 025
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar		5 203	6 839
		5 203	6 839
Summa anläggningstillgångar		1 301 579	1 229 864
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		32 437	34 598
Övriga fordringar		—	—
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		23 249	20 783
		55 686	55 381
Kassa och bank			
Summa omsättningstillgångar		55 686	55 381
SUMMA TILLGÅNGAR		1 357 265	1 285 245

Balansräkning

<i>Belopp i tkr</i>		<i>2023-12-31</i>	<i>2022-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	9	668	741
Övriga avsättningar	10	8 656	11 760
		<u>9 324</u>	<u>12 501</u>
<i>Långfristiga skulder</i>			
Övriga skulder till kreditinstitut	11	566 787	446 845
Investeringsfond	12	273 921	312 346
Övriga skulder		<u>840 708</u>	<u>759 191</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Checkräkningskredit	11	3 045	22 708
Leverantörsskulder		20 032	21 877
Övriga skulder		3 666	3 632
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	480 490	465 336
		<u>507 233</u>	<u>513 553</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 357 265	1 285 245

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i tkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar och skulder (inklusive avsättningar) har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella tillgångar

Kostnader för forskning och utveckling

Utgifter för forskning som syftar till att erhålla ny vetenskaplig eller teknisk kunskap redovisas som kostnad då de uppkommer. Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten eller processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Det redovisade värdet inkluderar utgifter för material, direkta utgifter för löner och indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. Övriga utgifter för utveckling, redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar som förvärvats av företaget är redovisade till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Utgifter för internt genererad goodwill och varumärken redovisas i resultaträkningen som kostnad då de uppkommer.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde. Avskrivningarna sker linjärt över tillgångens nyttjandeperiod och redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:	Nyttjandeperiod	
	Koncernen	Moderföretaget
Balanserade utvecklingsutgifter	5-7 år	5-7 år

Materiella tillgångar

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Byggnader	20-100 år	20-100 år
Markanläggningar	20 år	20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	7-33	7-33
Inventarier, verktyg och installationer	3-20 år	3-20 år

Lånekostnader

Lånekostnader belastar resultatet i den period till vilken de hänförs, oavsett hur de upplånade medlen har använts.

Nedskrivningar

De redovisade värdena för koncernens tillgångar kontrolleras vid varje balansdag för att utröna om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov. Om någon sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde som det högsta av nyttjandevärdet och nettoförsäljningsvärdet. Nedskrivning görs om återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden till en räntesats före skatt som är tänkt att beakta marknads bedömning av riskfri ränta och risk förknippad med den specifika tillgången. För en tillgång som inte oberoende av andra tillgångar genererar något kassaflöde, beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet som tillgången tillhör.

En nedskrivning reverseras om det har skett en förändring av beräkningarna som användes för att bestämma återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens bokförda värde inte överstiger det bokförda värdet som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om ingen nedskrivning skulle gjorts.

En nedskrivning av goodwill återföres endast om nedskrivningen var förorsakad av en specifik extern händelse av exceptionell natur som inte förväntas återkomma och ökningen av återvinningsvärdet hänförs direkt till återföringen av effekten av den specifika händelsen.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Valutaderivat

Valutaderivat anskaffas för att hantera valutarisker avseende framtida transaktioner i utländsk valuta, de utgör s k valutasäkringar. Valutaderivaten bokförs inte förrän de transaktioner som säkringarna är avsedda att skydda äger rum.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder (inklusive avsättningar) i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation nr 8. Kursdifferenser på rörelsefordringar och rörelseskulder ingår i rörelseresultatet, medan differenser på finansiella fordringar och skulder redovisas bland finansiella poster. Vid terminssäkring av underliggande fordran eller skuld används terminskursen vid tillfället för valutasäkringen.

Avsättningar (förutom negativ goodwill och uppskjuten skatt)

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett formellt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Nuvärdesberäkningar görs för att ta hänsyn till tidseffekten för väsentliga framtida betalningar.

Investeringsfond

Investeringsfonden löses upp i takt med den fonderade investeringens avskrivningar.

Redovisning av intäkter

Rörelsens intäkter redovisas vid leveranstidpunkten exklusive mervärdesskatt Anslutningsavgifter / anläggningsavgifter, det vill säga den avgift som kund betalar i samband med anslutning till vattennät, intäktsföres över 33 år.

Från intäkterna avgår medel som uttagits från kollektivet avsedda att avsättas till investeringsfond, till intäkterna tillkommer upplösning av investeringsfond. Från intäkterna avgår medel som uttagits utöver vad som enligt vattentjänstlagen anses vara "nödvändiga kostnader", till intäkter tillkommer medel som nyttjats från tidigare års överuttag.

Ränteinkomster redovisas som intäkt i resultaträkningen i den period de uppstår.

Leasing - leasetagare

Samtliga leasingavtal avseende anläggningstillgångar redovisas som operationella. Värdet på koncernens och moderbolagets leasade tillgångar är oväsentligt i förhållande till ägda anläggningstillgångar.

Not 1 Nettoomsättning

	2023	2022
<i>Nettoomsättning per rörelsegren</i>		
Brukningsavgifter	270 762	256 162
Anläggningsavgifter	18 631	37 118
Periodisering av årets anläggningsavgifter	-18 066	-35 993
Periodisering av tidigare års anläggningsavgifter	21 580	21 386
Avsättning investeringsfond	27 342	
Upplösning av investeringsfond	11 083	11 042
Årets överuttag (-) / underuttag (+)	-11 197	11 162
Nyttjande av tidigare års överuttag		
	320 135	300 877

Not 2 Köp av tjänst från koncern

	2023	2022
VD Styrelse och vVD	1 834	1 461
Säkerhet	2 571	1 309
Fastighet och Kontorsservice	4 857	4 612
Personal	3 256	2 911
Inköp och Finans	6 281	5 122
Marknad	10 290	9 431
IT & Verksamhetsutveckling	15 617	11 045
Strategi, AU & Public Affairs	794	744
Teknik och system	2 230	1 819
Koncerngemensamma projekt	1 130	331
	48 860	38 784

Fördelningar för gemensamma kostnader från staberna är gjorda utifrån Tekniska verkens rutiner.

En rad olika fördelningsnycklar har använts. Några avdelningar inom staberna fördelar sina tjänster utifrån uppskattad nedlagd tid. Andra efter antal kunder, avtal eller inköpsvolym. Lokalkostnader fördelas efter hyrd lokalkostnad. It-driftens tjänster fördelas utifrån antal användarkonton, datorer, servrar etc. Personalavdelning fördelar sina kostnader utifrån antal anställda.

Not 3 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
Licenseer		
Byggnader och mark	3 357	3 357
Maskiner och andra tekniska anläggningar	62 884	60 875
Inventarier, verktyg och installationer	1 640	1 511
	67 881	65 743

Not 4 Räntekostnader och liknande resultatposter, övriga

Va-verksamhetens del av bolagets räntekostnader är beräknade utifrån dess genomsnittliga övriga långfristiga skulder och checkräkningskredit multiplicerat med bolagets genomsnittliga ränta för långfristiga räntebärande skulder, 1,80 % (1,20 %).

Not 5 Balanserade utgifter för dataprogram

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	4 564	4 564
Årets aktiveringar		
	4 564	4 564
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-4 564	-4 564
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Årets avskrivning enligt plan	-	-
	-4 564	-4 564
Planenligt restvärde vid årets slut	-	-

Not 6 Byggnader och mark

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	155 642	155 642
Nyanskaffningar		
Avyttringar och utrangeringar		
	155 642	155 642
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-87 089	-83 731
Avyttringar och utrangeringar		
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-3 357	-3 357
	-90 446	-87 088
Planenligt restvärde vid årets slut	65 196	68 554

Not 7 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	2 127 091	2 064 188
Nyanskaffningar	97 743	62 902
Avyttringar och utrangeringar		
	2 224 834	2 127 090
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-1 081 795	-1 020 921
Avyttringar och utrangeringar		
Årets avskrivning enligt plan	-62 884	-60 875
	-1 144 679	-1 081 796
Planenligt restvärde vid årets slut	1 080 155	1 045 294

Not 8 Inventarier, verktyg och installationer

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	38 206	36 724
Nyanskaffningar	7 431	1 482
Avyttringar och utrangeringar	-409	
Omklassificeringar	-	-
	45 228	38 206
<i>Ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-28 140	-26 630
Avyttringar och utrangeringar	409	
Omklassificeringar	-	-
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-1 640	-1 511
	-29 371	-28 141
Planenligt restvärde vid årets slut	15 857	10 065

Not 9 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Pensionskulden är schablonmässigt fördelad efter va-verksamhetens andel av bolagets lönekostnad.

Not 10 Övriga avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättning för behandling av slam	2 306	1 679
Fiktiv anläggningsavgift - Link kommun	6 350	10 081
Övrigt	-	-
	8 656	11 760

Not 11 Övriga skulder till kreditinstitut och checkräkningskredit

Avser va-verksamhetens andel av bolagets verksamhet. Är residualposter i balansräkningen sedan alla andra poster beräknats. Ränteberäknas med bolagets genomsnittliga räntesats för långa lån.

Not 12 Investeringsfond

	2023-12-31	2022-12-31
NYVA, utbyggnad vattenverk	130 793	138 187
Miljö tillstånd/läkemedelsrening reningsverket	26 779	29 545
Kvävereningsåtgärder	1 231	1 310
NyFar	115 118	143 304
	273 921	312 346

Under året har 27 342 tkr från tidigare fonderingar till NyFar återtagits. Bedömningen är att vi maximalt kan fondera 117 900 tkr enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda anslutningsavgifter (anläggningsavgifter)	448 189	451 702
Överuttag från kollektivet 2023	35	-11 162
Övrigt	32 266	24 796
	480 490	465 336